

ตอนที่ 1 ผลผลิตข้าวโพด

ผลผลิตข้าวโพดที่ได้จากขนาดของแปลง 5*5 ตารางเมตร จำนวน 3 จุด ต่อ 1 แปลงอนุรักษ์โดยมีการวัดเป็นรูปเพชร นั้นถ้าขนาดของแปลงสามารถวัดได้ เจ้าหน้าที่สำรวจจะเป็นผู้เก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโพด และชั่งน้ำหนัก ส่วนเกษตรกรจะเป็นผู้ตากแห้งและกระเทาะเมล็ด

ผลผลิตที่ได้ต่อไร่ (1600 ตารางเมตร) แสดงให้เห็นในตารางที่ 4-1 ผลผลิตข้าวโพดในตำบลลาวี เพิ่มขึ้นจากเดิม 433.9 กก.ต่อไร่ (ปี2530/31) เป็น 460.2 กก.ต่อไร่ (ปี2531/32) แต่ทางตรงกันข้าวโพดของพื้นที่ลุ่มน้ำกลาง ลดลง จาก 416.3 กก.ต่อไร่ (ปี2530/31) เป็น 352.3 กก.ต่อไร่ ด้วยส่วนค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานมีค่าที่สูง แสดงให้เห็นว่าผลผลิตที่ได้เปลี่ยนแปลงมากด้วยไม่มีการวัดแปลงข้าวโพดดั้งเดิมจึงไม่สามารถกล่าวได้ว่า ค่าที่เปลี่ยนแปลงนี้เฉพาะข้าวโพดในแปลงอนุรักษ์หรือทั้งหมดทุกแปลง

การสำรวจผลผลิตข้าวโพดปี 2529/30 ใช้วิธีการสัมภาษณ์จากเกษตรกรทั้งสองพื้นที่ คือพื้นที่น้ำกลาง และพื้นที่ลาวี โดยที่เจ้าหน้าที่มีสำรวจมิได้เป็นผู้กระทำเอง ทำให้การคาดคะเนผลผลิตไม่ถูกต้องมากนัก

ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จด้านผลผลิตที่ได้คือ 1) ระยะห่างระหว่างต้น 2) ระยะห่างระหว่างแถว 3) ความหนาแน่นต่อตารางเมตร 4) วิธีการใส่ปุ๋ย 5) จำนวนครั้งในการกำจัดวัชพืช 6) ระยะเวลาในการกำจัดวัชพืช 7) การใช้ที่ดินติดต่อกัน 8) อัตราส่วนของความเป็นไปได้ โดยปัจจัยแต่ละชนิดนำมาใช้ประเมินร่วมกันโดยใช้ค่าสถิติ (chi square), (multiple linear regression) โดยมีนัยสำคัญที่ 0.05 ค่า chi square คงที่ของผลผลิตข้าวโพดมีค่า .0276 และค่า linear regression ของผลผลิตข้าวโพดแปรโดยตรงกับอัตราส่วน (dependency ratio) กล่าวคือผลผลิตที่มากแสดงให้เห็นการใช้จำนวนแรงงานใน ครัวเรือนที่ต้องใช้ในการเพาะปลูกสูงตามด้วย

ตารางที่ 4-1 จำนวนผลผลิตข้าวโพดจำแนกตามพื้นที่และชาติพันธุ์

พื้นที่	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
<u>ตำบลลาวา</u>			
สีซอ	10	560.9	247.1
มุเซอ	21	403.9	301.8
อ๊กอ	45	484.3	260.2
กระเหรี่ยง	7	242.9	144.6
อื่น ๆ	23	486.9	275.1
รวม	106	460.2	270.5
<u>ลุ่มน้ำกลาง</u>			
สีซอ	11	336.1	145.5
มุเซอ	40	366.4	176.8
กระเหรี่ยง	1	450.1	0.0
อื่น ๆ	6	271.3	173.3
รวม	58	352.3	169.6

ผลผลิตข้าวโพดของเกษตรกรผู้ใช้วิธีการปลูกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง ปี 2530/31 (ปีแรก) กับเกษตรกรที่ใช้แปลงเดิมเป็นปีที่สอง ผลปรากฏว่าในปีแรกเกษตรกรจะได้ผลผลิตที่สูงกว่าปีที่สอง แม้ว่าคิดรวมทุกเผ่าของเกษตรกรแล้วก็จะให้ผลเช่นเดิม ดังตารางที่ 4-2

ด้วยเหตุผลที่เป็นไปได้ประการหนึ่งคือ เกษตรกรใช้ระยะเวลาในพื้นที่นั้นๆมากขึ้น และเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการในระยะเริ่มแรกไม่ต้องการนำพื้นที่ของตนมาเสี่ยงต่อการปลูกพืชแบบอนุรักษ์ จึงเลือกพื้นที่ที่ให้ผลผลิตต่ำ แต่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการรุ่นต่อๆมา อาจเห็นตัวอย่าง จากรุ่นก่อนจึงเลือกสภาพพื้นที่ที่ดีขึ้น

ตารางที่ 4-2 ผลผลิตข้าวโพดปีแรกเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่สองของการเกษตรที่เป็นสมาชิกโครงการจำแนกตามพื้นที่และชาติพันธุ์ (กก. ต่อไร่)

พื้นที่	ปีแรก			ปีสอง		
	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
<u>ตำบลลาวา</u>						
สีซอ	2	541.8	78.4	7	632.4	221.2
มุเซอ	6	506.0	325.6	10	495.2	275.2
อิกอ	18	404.2	168.9	26	554.7	290.0
กระเหรียง	5	230.0	171.5	2	275.2	69.4
อื่น ๆ	8	603.5	215.7	11	543.2	243.7
รวม	39	445.4	227.5	56	541.5	266.3
<u>ลุ่มน้ำกลาง</u>						
สีซอ	5	450.6	173.1	7	281.3	82.7
มุเซอ	30	340.2	178.3	42	401.4	234.1
กระเหรียง	1	450.1	0.0	0	.	.
อื่น ๆ	0	.	.	8	378.7	348.4
รวม	36	358.6	177.5	57	383.5	239.9

เกษตรกรบางรายกล่าวว่า การที่ตนเองปลูกข้าวโพด เพื่อให้เป็นที่พอใจกับโครงการ เพราะที่แท้จริงแล้วสัตว์เลี้ยงของตนไม่นิยมบริโภคข้าวโพดพันธุ์สุวรรณา และการนำมาขายในบริเวณพื้นที่รายังมีความลำบากอยู่มาก จากตารางที่ 4-3 ได้แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของรายได้จากการขายผลผลิตข้าวโพดของเกษตรกร 182 รายจากเกษตรกรทั้งสิ้น 557 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.6 ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า ควรพิจารณาถึงพืชที่เหมาะสมให้เกษตรกรปลูกต่อไป

ตารางที่ 4-3 ลักษณะของรายได้จากการขายผลผลิตข้าวโพดของเกษตรกร

พื้นที่	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตำบลลาวี	152	777.7	604.1
ลุ่มน้ำกลาง	30	411.3	374.2

ตอนที่ 2 ผลผลิตข้าว

ผลผลิตข้าวของสองพื้นที่ลดลงจากปีแรก โดยตำบลลาวี ลดลงจาก 319.4 กก. ต่อไร่ กลายเป็น 275.1 กก.ต่อไร่ ขณะที่ พื้นที่น้ำกลาง ลดลงจากเดิม 274.9 กก.ต่อไร่ กลายเป็น 258.4 กก.ต่อไร่ (จากตารางที่ 4-4) ในปีนี้ไม่มีการวัดผลผลิตข้าวในแปลงดั้งเดิมจึงไม่ทราบว่า การที่ผลผลิตลดต่ำลง โดยทั่วไปหรือเฉพาะพื้นที่อนุรักษดินและน้ำ

ผลผลิตข้าวไร่ที่วัดได้จากแปลงดั้งเดิมในปี 2528/2529 265.8 กก.ต่อไร่ ของทั้งสองพื้นที่เฉลี่ยรวมกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตของข้าวเช่นเดียวกันกับข้าวโพด และผลที่ได้ของปัจจัยแต่ละตัวที่ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-4 ผลผลิตข้าวของเกษตรกรจำแนกตามพื้นที่และชาตินธุ์ (หน่วย : กิโลกรัม/ไร่)

พื้นที่	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
<u>ตำบลวาปี</u>			
สีห่อ	10	261.0	86.4
มูเซอ	20	212.8	108.9
อีโก้	45	290.3	104.8
กระเพรียง	6	413.0	108.6
อื่น ๆ	20	269.1	157.6
รวม	101	275.1	122.9
<u>ลุ่มน้ำกลาง</u>			
สีห่อ	11	245.5	71.1
มูเซอ	76	270.3	99.6
กระเพรียง	1	0.0	0.0
อื่น ๆ	10	208.2	102.4
รวม	98	258.4	101.2

เกษตรกรทั้งสองพื้นที่ได้รายงานให้ทราบว่า ในแปลงอนุรักษ์รากของต้นข้าวถูกแมลงกัดกิน ทำให้ต้นข้าวลีบเล็กมีระยะความยาวเป็นนิ้ว ซึ่งประสบปัญหาเช่นเดียวกับในแปลงดั้งเดิม

ต่างจากผลผลิตข้าวโพด ปรากฏว่าในปีที่สองผลผลิตข้าวสูงกว่าปีแรก (ตารางที่ 4-5) เหตุผลประการหนึ่งคือ แยกที่ใช้ปลูกข้าว เคยเป็นแยกที่ใช้ปลูกถั่วมาก่อน จึงทำให้วัชพืชยังไม่ขึ้นมากนัก

จากตารางที่ 4-6 เปรียบเทียบผลผลิตของข้าวที่ปลูกในแยกที่เคยปลูกถั่วดำกับแยกที่เคยปลูกข้าวโพดและตามด้วยถั่วแดง มีชตรอกถั่วจะช่วยเพิ่มไนโตรเจนในดินจึงไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมี เป็นเหตุผลที่สำคัญประการที่ชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรจะไม่ซื้อปุ๋ย ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุน

สนับสนุนจากโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมัน และจำเป็นต้องย้ำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพืชช่วยปกคลุมดิน เช่น ถั่วดำ และพืชตระกูลถั่วอื่นๆ และต้องคำนึงถึงพืชเศรษฐกิจประกอบด้วย มิฉะนั้นเมื่อผลผลิตถั่วดำออกมาให้ผลผลิตต่ำ เกษตรกรอาจมีความเข้าใจว่าเป็นพืชที่ไม่เหมาะสมที่จะปลูกในคราวต่อไป

ตารางที่ 4-5 ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ในปีแรกเปรียบเทียบกับปีที่สองจำแนกตามพื้นที่และชาติพันธุ์ (หน่วย : กิโลกรัม/ไร่)

พื้นที่	ปีที่สอง			ปีแรก		
	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
<u>ตำบลลาววี</u>						
สีซอ	2	256.0	15.1	8	262.2	97.7
มุเซอ	6	208.9	104.8	14	214.5	114.4
อังกอ	18	279.1	78.6	27	297.7	120.1
กระเหรียง	4	410.4	80.1	2	418.1	199.1
อื่น ๆ	7	254.6	97.9	13	276.9	185.3
รวม	37	276.0	97.3	64	274.6	136.3
<u>ลุ่มน้ำลาว</u>						
สีซอ	4	256.5	62.9	7	239.2	79.5
มุเซอ	32	275.0	90.2	44	266.9	106.9
กระเหรียง	1	0.0	0.0	0	.	.
อื่น ๆ	0	.	.	10	208.2	102.4
รวม	37	265.6	96.9	61	254.1	104.3

ตารางที่ 4-6 ผลผลิตข้าวในแปลงที่ปลูกตามถั่วดำ และในแปลงที่ปลูกตามข้าวโพด
ของปีการผลิตที่ผ่านมา

พื้นที่	ปลูกข้าวตามถั่วดำ			ปลูกข้าวตามข้าวโพดและถั่วแดง		
	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ตำบลวารวิ	12	337.4	126.7	37	266.5	93.7
ลุ่มน้ำกลาง	22	296.7	115.2	37	254.5	95.6

ตอนที่ 3 ผลผลิตถั่วแดง และถั่วเหลืองเฉลี่ยต่อไร่

ปรากฏว่าผลผลิตของถั่วแดงลดลงจากเดิมประมาณ 20% ซึ่งผลผลิตถั่วแดงของพื้นที่วารวิ ได้ผลผลิตโดยเฉลี่ย 124 กก.ต่อไร่ และพื้นที่น้ำกลาง 125.8 กก.ต่อไร่ สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตลดลงต่ำลงคือโรคพืช และการทำลายของแมลง (ตามตารางที่ 4-7)

มีเกษตรกรเพียง 6 รายที่ได้ทำการวัดผลผลิตถั่วเหลือง ด้วยการสำรวจในครั้งนี้นั้นการวัดผลผลิตถั่วแดง ค่าเฉลี่ยสำหรับเกษตรกร 6 รายที่ปลูกถั่วเหลือง คือ 116.6 กก.ต่อไร่ ซึ่งมีได้มีการวัดผลผลิตถั่วเหลืองในปีแรก จึงไม่ทราบการเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างปี

ตารางที่ 4-7 ผลผลิตถั่วแดงและถั่วเหลืองเฉลี่ยต่อไร่ (หนานาน : กิโลกรัม/ไร่)

พื้นที่	ถั่วแดง			ถั่วเหลือง		
	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตำบลวารวิ	92	93.1	91.0	6	116.6	95.0
ลุ่มน้ำกลาง	95	104.6	69.5	0	.	.

เกษตรกรเกือบทุกรายที่ปลูกถั่วแดงจะได้รับไรโซเบียม และจะใช้ก่อนการปลูกอย่างไรก็ตาม ควรมีการอบรมเกษตรกรเพิ่มเติมกับเกษตรกรที่ไม่ทราบว่า ถ้าต้นถั่วแดงมีปมรากถั่วหรือไม่มีปมรากถั่วจะมีผลอย่างไรบ้าง เช่น ไรโซเบียมที่ใช้จะมีผลต่อความต้องการไนโตรเจน (nitrogen-fixing) หรือไม่ (จากตารางที่ 4-8)

ตารางที่4-8 การปรากฏของปมรากถั่วบนรากของถั่วแดง (จากการสัมภาษณ์เกษตรกร)

พื้นที่	ไม่มี	มี	ไม่แน่ใจ	รวม
ตำบลวารวิ	77 71.0%	4 4.0%	27 25.0%	108 100.0%
ลุ่มน้ำกลาง	16 16.0%	78 76.0%	8 8.0%	102 100.0%

ผลผลิตถั่วแดงในหมู่บ้านคอยช้าง ให้ผลผลิตสูงถึง 230.4 กก.ต่อไร่ เหตุผลประการหนึ่งที่เป็นได้คือ บ้านคอยช้างมีประสบการณ์ในการใช้ยาฆ่าแมลงสูงมาก ดังนั้นเกษตรกรอาจมีความรู้ในการป้องกันโรคพืชได้ดี แต่การใช้ยาฆ่าแมลงมีข้อจำกัดมากเช่นกัน (ตามตารางที่ 4-9)

ตารางที่ 4-9 การใช้ยาฆ่าแมลงในแถบถั่วแดง

เขตพื้นที่	ใช้	ไม่ใช้	รวม
ตำบลวารี	30 37.0%	52 63.0%	82 100.0%
ลุ่มน้ำกลาง	6 6.0%	88 94.0%	94 100.0%

ตอนที่ 4 การคาดคะเนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ด้วยเกษตรกร

เกษตรกรได้มีส่วนคาดคะเนผลผลิตรวมของข้าวโพด ข้าว และถั่วแดงในช่วงประมาณเดือนมีนาคมและ เมษายน หลังฤดูฝนเก็บเกี่ยวหลายเดือน ดังนั้น อาจทำให้ความถูกต้องลดลงไปบ้าง

จากตารางที่ 4-10 ถึง ตารางที่ 4-12 เปรียบเทียบผลผลิตที่ได้จากการคาดคะเนของเกษตรกร โดยเปลี่ยนให้เป็นผลผลิตต่อไร่จากขนาดของแปลงที่ได้ทำการวัดจริงแสดงผลในรูปของตารางเปรียบเทียบ 2 ทาง กับจำนวนผลผลิตที่ได้จริงจากการเก็บของเจ้าหน้าที่ ส่วนค่า χ^2 square ของพืชแต่ละชนิดได้มาจากการคำนวณหาโดยนัยทั้ง 3 ชนิด มีค่านัยสำคัญมากกว่า .0000 ซึ่งแสดงว่าไม่มีค่าความสัมพันธ์กันระหว่างค่าที่เกษตรกรคาดคะเน กับข้อมูลที่ได้จากการเก็บจากเจ้าหน้าที่ อาจเป็นไปได้ถ้ามีการสอบถามข้อมูลในช่วงที่ใกล้ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวข้อมูลที่ได้ค่อนข้างใกล้เคียงกว่านี้

ตารางที่ 4-10 จำนวนเฉลี่ยของผลผลิตข้าวโพดที่คาดคะเนโดยสมาชิกโครงการ (กก. ต่อ ไร่)

พื้นที่	การวัดผลผลิตจริง			การคาดคะเน		
	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ตำบลวาปี	86	483.6	238.6	86	530.2	508.3
ลุ่มน้ำกลาง	83	359.8	187.0	83	503.4	981.0

ตารางที่ 4-11 จำนวนเฉลี่ยผลผลิตข้าวที่คาดคะเนโดยสมาชิกโครงการ (กก. ต่อ ไร่)

พื้นที่	การวัดผลผลิตจริง			การคาดคะเน		
	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ตำบลวาปี	82	296.2	108.8	82	344.6	301.3
ลุ่มน้ำกลาง	82	248.4	99.9	82	475.1	727.1

ตารางที่ 4-12 จำนวนเฉลี่ยผลผลิตถั่วแดงที่คาดคะเนในสมาชิกโครงการ (กก. ต่อ ไร่)

พื้นที่	การวัดผลผลิตจริง			การคาดคะเน		
	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ตำบลวาปี	61	200.1	320.4	61	61.7	76.1
ลุ่มน้ำกลาง	73	166.9	239.0	73	82.9	128.3

ตอนที่ 5 ผลที่ได้รับจาก และข้อเสนอแนะระบบการปลูกพืชแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

การคำนวณต่อไปนี้ได้มาจากการอบรมการปลูกพืชที่ทาง โครงการพัฒนาที่สูง ไทย - เยอรมัน เสนอแนะกล่าวคือ 40% เป็นพื้นที่สำหรับปลูกข้าว 20% ปลูกข้าวโพด และตามด้วยถั่วแดง และ 20% พื้นที่ปลูกข้าวโพดและตามด้วยถั่วแปบ ส่วนที่ยังคงเหลืออีก 20% คาดคะเนว่าเป็นสวน แกบหญ้า

เกษตรกรบางรายได้นำหญ้าที่ตัดจากแกบหญ้าไปใช้แต่ไม่มีข้อมูล เกี่ยวกับจำนวนปริมาตร (ดูตารางที่ 3-2 ประกอบ)

โครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน ช่วยช่วยจัดการด้านราคาผลผลิตในแหล่งที่ปลูกและความต้องการด้านแรงงาน ส่วนต้นทุนในการผลิตเกี่ยวกับ เมล็ดพันธุ์ และปุ๋ย ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไม่มีข้อมูลมาตรฐานด้านแรงงาน (คนต่อวันต่อไร่) คนมาใช้ในการคำนวณหาในทางปฏิบัติเกษตรกรบางรายใช้แรงงานต่อไร่น้อยจึงทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำ ในขณะที่เกษตรกรบางรายมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยแต่มีแรงงานพอ ทำให้ค่าเฉลี่ยด้านจำนวนแรงงาน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่จึงออกมาดังกล่าวนั้น

ข้อมูลด้านผลผลิตนอกจาก ถั่วแปบ ได้ทำการหาค่าเฉลี่ยในระหว่าง การสำรวจผลผลิตข้อมูลเกี่ยวกับถั่วแปบใช้มิได้ในช่วงต้นฤดูกาลปลูกมักถูกสัตว์กัดกิน

การวัดผลผลิตแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

- 1) กลุ่มที่ให้ผลผลิตสูงสุด 1 ใน 3 ของพืชแต่ละชนิด
- 2) กลุ่มที่ให้ผลผลิตปานกลาง 1 ใน 3 ของพืชแต่ละชนิด

3) กลุ่มที่ให้ผลผลิตน้อยสุด 1 ใน 3 ของพืชแต่ละชนิด

ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเกษตรกรบางรายอาจได้ผลผลิตที่ไม่สูงและต่ำเกินไปสำหรับพืช ทั้ง 3 ชนิด แต่การนำเสนอมีออกมาในรูปค่าเฉลี่ยของแต่ละชนิด

จากตารางที่ 4-13 ถึงตารางที่ 4-16 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่ารายได้เฉลี่ยของพืชแต่ละชนิดจากแปลงอนุรักษ์

ตารางที่ 4-13 ราคาผลผลิตแหล่งปลูก , ต้นทุนการผลิต และแรงงานที่ใช้

ราคาผลผลิตแหล่งปลูก (บาท ต่อ กก.)	
ข้าว	3.0
ข้าวโพด	2.5
ถั่วแดง	8.0
ถั่วเป็ย	7.0

ต้นทุนการผลิต (บาท ต่อ ไร่)	
ข้าว	205.0
ข้าวโพด	396.0
ถั่วแดง	368.0
ถั่วเป็ย	120.0

แรงงานที่ใช้ (คน ต่อ วัน ต่อ ไร่)	
ข้าว	26.0
ข้าวโพด	18.0
ถั่วแดง	11.0
ถั่วเป็ย	8.0
การบำรุงรักษาแถบหญ้า	2.0

ตารางที่ 4-14 จำนวนเฉลี่ย การวัดผลผลิตของพืชแบ่งเป็น 3 ระดับ (กก. ต่อ ไร่)

ตำบลลาวี			
ชนิดของพืช	ต่ำกว่า 1 ใน 3	ช่วงกลาง 1 ใน 3	สูงกว่า 1 ใน 3
ข้าว	176.8	294.1	419.2
ข้าวโพด	248.9	470.9	795.7
ถั่วแดง	25.7	70.9	185.5
ถั่วเป็ย	48.0	60.0	72.0
ลุ่มน้ำหลวง			
ชนิดของพืช	ต่ำกว่า 1 ใน 3	ช่วงกลาง 1 ใน 3	สูงกว่า 1 ใน 3
ข้าว	144.3	267.4	366.9
ข้าวโพด	158.5	352.9	610.1
ถั่วแดง	47.3	91.7	177.0
ถั่วเป็ย	48.0	60.0	72.0

ตารางที่ 4-15 ผลตอบแทนที่ได้รับจากการใช้วิธีการปลูกแบบอนุรักษ์ (บาท ต่อ ไร่)

ชนิดของพืช	ต่ำลวาวี		
	ต่ำกว่า 1 ใน 3	ช่วงกลาง 1 ใน 3	สูงกว่า 1 ใน 3
ข้าว	325.4	677.3	1,052.6
ข้าวโพด	226.3	781.3	1,593.3
ถั่วแดง	-162.4	199.2	1,116.0
ถั่วเขียว	216.0	324.0	408.0
ผลรวมที่ได้ต่อ 1 ไร่		688.1	
ชนิดของพืช	สมบูรณ์กลาง		
	ต่ำกว่า 1 ใน 3	ช่วงกลาง 1 ใน 3	สูงกว่า 1 ใน 3
ข้าว	227.9	597.2	895.7
ข้าวโพด	0.3	486.3	1,129.3
ถั่วแดง	10.4	365.6	1,048.0
ถั่วเขียว	216.0	300.0	408.0
ผลรวมที่ได้ต่อ 1 ไร่		571.3	

ตารางที่ 4-16 ผลตอบแทนของการใช้แรงงานในแปลงอนุรักษ์ดินและน้ำ (บาท ต่อ คน ต่อ วัน)

ชนิดของพืช	ตำบลวาปี		
	ข้าว	12.5	26.1
ข้าวโพด	12.6	43.4	88.5
ถั่วแดง	-14.8	18.1	101.5
ถั่วปวย	27.0	40.5	51.0
ค่าเฉลี่ยแรงงานต่อคนต่อวัน	n/a	29.4	n/a
ชนิดของพืช	ลุ่มน้ำหลวง		
	ข้าว	8.8	23.0
ข้าวโพด	00.1	27.1	62.7
ถั่วแดง	108	33.2	95.3
ถั่วปวย	27.0	60.0	81.6
ค่าเฉลี่ยแรงงานคนต่อวัน	n/a	24.4	n/a